

לכבוד	לכבוד	לכבוד
01.02.2026		
מר ישראל כ"ץ	עו"ד איתי אופיר	עו"ד בהרב-מיארה
שר הביטחון	פרקליט צבאי ראשי	היועץ המשפטי לממשלה
בדוא"ל: legal@mod.gov.il	בדוא"ל: pazar@idf.il	באופן מקוון

הנדון: ריסוס מהאוויר באזור גדר הפסקת האש עם סוריה ובתוך השטחים הכבושים
בסוריה המוביל לפגיעה ביבול החקלאי ובבריאות האזרחים הסורים

הרינו לפנות אליכם בבקשה דחופה להימנע ולהפסיק את הריסוס מהאוויר בתוך ובסמוך לשטחים הכבושים בסוריה לאחר 8.12.2024, שעלול לגרום לפגיעה ביבול ובבריאות של תושבי המקום, והכל כדלקמן:

1. בהתאם לדיווחים בתקשורת ולעדויות של תושבים סוריים מהאזור המפורז מנשק בסמוך לגדר הפסקת האש עם סוריה (להלן: "האזור המפורז"), בין הימים 25.01.2026 ועד 30.01.2026, בוצעו עבודות ריסוס מהאוויר בתוך האזור המפורז ובסמוך אליו.
2. חקלאים סורים רבים, בעלי אדמות חקלאיות בסמוך לגדר הפסקת האש, חוששים כי גידוליהם החקלאיים עלולים להיפגע מעבודות ריסוס אלו. גידולים אלה הם מקור הפרנסה העיקרי והיחיד של התושבים. זאת ועוד, תושבים רבים חוששים מהשלכות בריאותיות שעלולות להיגרם להם כתוצאה מריסוסים אלו, ובוודאי מאחר שהם לא יודעים מהו החומר שרוסס.
3. ריסוסים אלו מנוגדים הם למשפט הבינלאומי והישראלי. סעיף 53 לאמנת ג'נבה הרביעית משנת 1949, אוסר על פגיעה ברכוש פרטי של אוכלוסייה מוגנת אלא אם ההשמדה "נדרשת באופן מוחלט בשל פעולות צבאיות". סעיף 147 קובע שהשמדת רכוש פרטי באופן נרחב ללא הצדקה צבאית מהווה הפרה חמורה של האמנה. יצוין שבאזור החץ אין לחימה אקטיבית, ובוודאי שהיבול החקלאי אינו משמש לצורך פעולות צבאיות. יבול חקלאי הוא אובייקט אזרחי מובהק שאין לו שימוש צבאי. לכן מכל מקום, אין לראות בו מטרה צבאית לגיטימית, ותקיפתו מהווה הפרת של עקרון ההבחנה במשפט הבינלאומי המנהגי ודיני הלחימה.
4. המשפט הבינלאומי המנהגי והפרוטוקול הנלווה הראשון לאמנת ג'נבה הרביעית אוסרים באופן מפורש על פגיעה במצרכים חיוניים להישרדות האוכלוסייה המוגנת. סעיף 54(2) לפרוטוקול הנלווה הראשון משנת 1977 אוסר על תקיפה של "מזון, אזור חקלאות לייצור

מזון, יבולים, משק חי, מתקני אספקת מי שתיה ומפעלי השקיה..." לרבים מתושבי אזור החץ, יבולים חקלאיים מהווים מקור פרנסה יחיד, כך שפגיעה בו והשמדתו עלולה לגרום אף לרעב באזור.

5. זאת ועוד, הרי שפגיעה במקור הפרנסה היחיד של תושבי אוכלוסייה מוגנת עלול לפגוע בזכותם לחיים, לכבוד, ולבריאות באופן בלתי מידתי, וללא כל תכלית ראויה.

6. בבג"ץ 2887/04 **סלים אבו מדיגם נ' מינהל מקרקעי ישראל**, סב(2) 57 (2007), ביטל בית המשפט את מדיניות ריסוס היבול בכפרים הבלתי מוכרים בנגב, כי היא עלולה לפגוע בזכות התושבים לבריאות ולכבוד. השופטות ארבל ונאור קבעו כי מדובר באמצעי בלתי מידתי שאף בקביעת נהל עבודה לא יהיה ניתן להתעלם מהשפעותיו על האוכלוסייה, היבולים ובעלי החיים. ומשכך, אף אם המדינה מוסמכת, האמצעי הוא בלתי מידתי.

7. לאור כל האמור לעיל, נבקשכם להימנע מביצוע ו/או למנוע ביצוע פעולות ריסוס כלשהן באזור המפורז מנשק, בסמוך או מעבר לגדר הפסקת האש.

לטיפולכם המהיר, אודה.

בכבוד רב,
ויסאם שרף, עו"ד